

«Затверджую»

Завідувач кафедри
Проф. Перегуда Є.В.

«16» травня 2022 р.

Розробник силабуса
доц. Бурда І.О.

СИЛАБУС Історична психологія

1) Шифр за освітньою програмою: ВК.05				
2) Навчальний рік: 2				
3) Освітній рівень: 3 освітньо-наукова				
4) Форма навчання: денна, заочна				
5) Галузь знань: 03 Гуманітарні науки				
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 032 історія та археологія				
7) Статус освітньої компоненти: вибіркова				
8) Семестр: 3				
9) Контактні дані викладача: доцент, кандидат історичних наук, Інна Олександрівна Бурда, istoriak@ukr.net , 044 241 55 66, ауд 431 центрального корпусу КНУБА				
10) Мова викладання: українська				
11) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): Філософія науки, техніки та архітектури», «Іноземна мова», «Академічна доброчесність та академічне письмо»				
12) Мета курсу: вивчення психологічних особливостей українського народу в розрізі окремих історичних епох, а також змін людської психіки в історичному контексті, історіогенез психіки у процесі становлення і розвитку українського суспільства.				
13) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання компетентності
1	ПРН02. Здатність продемонструвати глибинні системні знання і розуміння вітчизняного та зарубіжного наукового доробку та практичного досвіду, сучасної методологічно-методичної бази проведення наукових досліджень.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття	ІК ЗК.01 ЗК.02 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08
2	ПРН06. Вміти застосовувати універсальні навички дослідника, достатні для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної, дослідницько-інноваційної та/або науково-педагогічної діяльності за фахом та продукування нових ідей та методів, спрямованих на покращення науково-практичної діяльності в галузі.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.04 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08
3	ПРН09. Демонструвати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику, академічну	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.04 ФК.01

	добросесність, повагу до різноманітності та мультикультурності в поєднанні з володінням передовими методиками викладання у вищій школі і постійним самовдосконаленням професійного та наукового рівня.			ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08
4	ПРН10. Здатність ефективно працювати самостійно або в групі, вміння отримувати бажаний результат в умовах обмеженого часу з акцентом на професійну сумлінність і з дотриманням етичних міркувань, умінь та навички проводити моніторинг робіт та вчасно вносити корективи в план робіт за проектом.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.04 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08
5	ПРН11. Здійснювати успішну інноваційну науково-технічну діяльність у соціально-орієнтованому суспільстві на основі міжособистісних взаємовідносин для максимального самовираження на основі терпимості, психологічної сумісності та етики поведінки.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.04 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08
6	ПРН13. Здатність формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації на основі аналізу літературних джерел, патентних досліджень, повного циклу теоретичних і експериментальних досліджень, проведених за сучасними методиками.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ЗК.04 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08
7	ПРН14. Виокремлювати актуальні історичні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків як об'єкта наукового дослідження.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ЗК.02 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.0
8	ПРН15. Комплексно розуміти особливості впливу історичних процесів на розвиток особистості, суспільства та держави.	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08
9	ПРН16. Комплексно розуміти важливість історичної національної пам'яті, соціально відповідальної діяльності на основі етичних міркувань (мотивів).	Обговорення під час занять, підготовка есе, тестове опитування, індивідуальне завдання.	Лекція, практичне заняття.	ІК ЗК.01 ФК.01 ФК.03 ФК.05 ФК.07 ФК.08

14) Структура курсу:					
Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумкового контролю
22	28		1	100	Залік
Сума годин:				150	
Загальна кількість кредитів ECTS				5	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				50	
15) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС) Змістовний модуль 1.Історична психологія. Введення в дисципліну. Тема 1. Історична психологія. Основні поняття. Історія розвитку науки. Змістовний модуль 2Огляд історичних епох в історичній психології Тема 2. Психологія первісного суспільства Тема 3. Світоглядні основи середньовічної епохи Тема 4. Ментальність Нового часу Тема 5. Психологічна історія сучасної епохи Змістовний модуль 3 Психологічні процеси на рівні окремої людини та етносу в цілому Тема 6. Психологічна історія окремих психологічних процесів Тема 7. Розвиток історичної психології в українському суспільстві Практичні: Заняття 1. Особливості історичної психології. Заняття 2. Етологічні передумови історичної еволюції. Заняття 3. Психологічне своєрідність історичних періодів. Заняття 4. Психологічні особливості віртуальних історичних реальностей. Заняття 5. Носій інформації як основний об'єкт дослідження в історичній психології Заняття 6. Історичні міфи і стереотипи як складова суспільної свідомості та соціальної практики. Заняття 7. Проблеми вікового розвитку та взаємодія поколінь в історії. Заняття 8. Історична картографія життєвого світу людини. Заняття 9. Історико-психологічний портрет особистості. Заняття 10. Масова культура та історична психологія. Заняття 11. Історична психологія і національна самосвідомість. Заняття 12. Особливості українського історико-психологічного портрету. Індивідуальна робота: 1. Головні ознаки "суспільства ризику" в епоху постмодерна. 2. Сучасна розважальна клубна культура і психологічне благополуччя особистості. 3. Перфекціонізм та суб'єктивне благополуччя. 4. Історична індукція екзистенціальної кризи. 5. Концепція етнокультурних міфотворчості особистості. 6. Менталітет як історико-психологічна характеристика спільноти. 7. Психоісторичний вимір психологічного здоров'я особистості. 8. Зовнішній світ як основний конструктив історичної психології. 9. Політичні цінності в культурно-історичному контексті. 10. Особистість в соціальному просторі. 11. Соціальне послання як історичне джерело. 12. Історична психологія як суб'єкт націєтворення/ 13. Соціально-психологічної концепції етнокультурної міфотворчості особистості. 14. Історична психологія як тренд історії психології. 15. Віра і релігійність у пояснювальному контексті історичної психології. 16. Історична психологія: архетипи, міфи, ментальність, картина світу особистості і спільноти у повсякденності і мистецтві. 17. Психолого-історична реконструкція ментальності української спільноти. 18. Архетипічні складові та їх прояви у діяльності української еліти 19. Історико-психологічні портрети різних верст сучасного українського суспільства. 20. Історико-психологічний портрет представників українського руху опору XX ст.					
16) Основна література:					
1.Клію і Психея: вступ до історичної психології. URL: https://psilog.blogspot.com/2014/11/blog-post_13.html .					

Шифр Спеціальності 032	Назва спеціальності, освітньої програми 032 Історія та археологія	Сторінка 1 з 5
------------------------------	--	----------------

2. Наконечна М. М. Особистісна активність людини в контексті історичної психології. Проблеми сучасної психології. 2017. Вип. 36. С. 224–232. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2017_36_20.
3. Павленко В. М. Етнопсихологія: підручник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 448 с.
4. Савелюк Н. М. Психологія розуміння релігійного дискурсу. Київ: КНТ, 2017. 400 с.
5. Самохвалов, Д. С. Историческая психология: основы историко-психологических исследований: пособие. Минск: БГУ, 2016. 95 с.
6. Ярмчук О. В. Історична психологія: націєтворчий потенціал: монографія. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020. 142 с.

17) Додаткові джерела:

7. Докаш В., Гарас М. Релігійні механізми соціалізації та утвердження духовних цінностей і толеризації відносин громадянського суспільства. Релігія та соціум. 2015. № 1–2. С. 178–185. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/relsoc_2015_1-2_30
8. Історія психології: від античності до початку XX століття : навч. посібник / Авт.-уклад. О. П. Коханова, 2016. НВП «Інтерсервіс». 235 с.
9. Колективна монографія за редакцією Леоніда Зашкільняка. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. 472 с.
10. Навчально-методичні проблеми розробки сценаріїв реалізації конструктивних функцій етнокультури в інформаційному суспільстві: посібник / М.-Л.А. Чепа, М.І. Савіна, С.Є. Солодчук [та ін.]; за редакцією Чепи М.-Л.А. К.: Педагогічна думка, 2015. 80 с.
11. Омельченко М.С. Аналітичний огляд проблеми свідомості в історії психології. Пізнавальний та перетворювальний потенціал історичної психології як науки: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (2 лютого – 2 березня 2017, Одеса). О.: Видав-во ОНУ імені І.І.Мечникова 2017. С. 147–149.
12. Пізнавальний та перетворювальний потенціал історичної психології як науки: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (2 лютого – 2 березня 2017, Одеса). О.: Видав-во ОНУ імені І.І.Мечникова 2017. 216 с.
13. Пірен М. Європейські цінності - детермінанта змін в сучасній Україні: навч. посібник-практикум. Чернівці: Друк-Арт, 2016. 256 с.
14. Пірен М. Сучасна українська політико-владна еліта і проблеми національної самоідентифікації. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Культурологія. 2017. Вип. 18. С. 16–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2017_18_7.
15. Савелюк, Н. М. Особистісний профіль у контексті релігійної активності (до проблеми обґрунтування психологічного портрету релігійної особистості). European Humanities Studies: State and Society, 4 (III), 2017, 205–219.
16. Слободянюк М. Історична психологія у наукових працях з історії руху Опору в Україні. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Історія. 2017. Вип. 2, ч. 3. С. 44–51.
17. Чепа М.-Л.А. Зasadничі принципи історико-психологічної реконструкції етнопсихогенези українського народу. Історико-психологічна реконструкція психологічної думки в етнокультурному просторі України: монографія / за ред. В.Т. Куєвди, В.В. Турбан. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. С. 204–227.
18. Шусть В.В. Особливості вивчення політичних цінностей в культурно історичному контексті. Пізнавальний та перетворювальний потенціал історичної психології як науки: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет конференції (2 лютого – 2 березня 2017, Одеса). О.: Видав-во ОНУ імені І.І.Мечникова 2017. С. 157–159.
19. Шусть В.В. Становлення феномена героїки в українській етнокультурній свідомості. Історико-психологічна реконструкція психологічної думки в етнокультурному просторі України: монографія / за ред. В.Т. Куєвди, В.В. Турбан. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. С. 227–258.

18) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання		Підсумковий контроль	Сума
1 модуль	Контрольна робота		
30	20	50	100

19) Умови допуску до підсумкового контролю:

Відвідування лекцій, виступи на семінарських заняттях, підготовка контрольної роботи, відсутність не відпрацьованих завдань.

- **Політика щодо кінцевих термінів та перескладання:** дотримання запланованого терміну здачі робіт є обов'язковою. Подані роботи після встановленого строку без поважних на це причин втрачають 20 балів.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття потрібно обов'язково відпрацювати шляхом підготовки додаткового есе.

Шифр Спеціальності 032	Назва спеціальності, освітньої програми 032 Історія та археологія	Сторінка 1 з 5
------------------------------	--	----------------

- **Політика зарахування балів.** Аспіранти отримують бали під час лекційних і семінарських занять, виконання контрольних завдань (береться до уваги присутність, активність).
- **Поточний контроль:** Усне опитування в ході лекцій та практичних занять, перевірка завдань (у тому числі самостійної роботи), оцінювання правильності вирішення тестових та практичних завдань на семінарських заняттях.
- **Підсумковий контроль:** Підготовка до проведення комплексної контрольної роботи, або підсумкового контролю в іншій формі, розпочинається вже з перших занять під час обговорення питань розглянутої теми або поточної перевірки знань в ході самостійних робіт після кожного модуля.
Для успішного подолання бар'єру підсумкового контролю необхідно повторити матеріал навчального курсу. Значною мірою допомагають аспіранту методичні рекомендації до навчального курсу та семінарських занять. Форми підсумкового контролю бувають різні, але, як правило, він проводиться у формі індивідуальної співбесіди шляхом постановки викладачем питань аспірантам або тестування їх знань.
Важливими елементами для успішного складання аспірантами підсумкового контролю є вміння: робити власні висновки; порівнювати різні точки зору; класифікувати факти, події, прогнозувати наслідки; давати оцінку тому або іншому факту; уміти диференціювати, або інтегрувати знання по проблемі і від окремих складових до цілого, і навпаки).

20) Політика щодо академічної доброчесності:

- контрольні роботи повинні бути самостійно підготовленими з належною унікальністю. Всі роботи проходять перевірку на оригінальність через відповідне програмне забезпечення. В роботі має бути 80% унікального тексту, оформленого згідно правил цитування.

21) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:

<http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2651>